

Карпатська Русь

Карпатська Русь Carpatho-Rus

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT YONKERS, NEW YORK AND OTHER MAILING ADDRESSES

Ч.6 ЮНКЕРС Н.Й. 14ГО ФЕВРАЛЯ 1997, YONKERS,N.Y. MARCH 14, 1997, VOL. LXX, NO.6

НЕБЕЗПЕКА НАЦІОНАЛ-ФАШИЗМУ

(Українські парламентаристи
остерігають)

Знаний конфлікт межу українськими політиками послікомуністичними з Східної України і націоналістично-правими угрупованнями в Західній Україні (Галичині) має послідніми часами дивну форму. В заклик "до народів, парламентаріїв, урядів і до всіх патріотичних, політичних і суспільних організацій України, Білоруси, Ізраїля, Польши, Росії, Словакії і Югославії" група 95 депутатів до Верховної Ради України остерігає перед "небезпекою загрози націонал-фашизму, што нависла над Україною".

"Криваві попередники"

"Звертаємося до тих всіх, котри не хотят остаточного відродження і укріплення на Україні націонал-фашистських організацій, котри не відказалися од своїх кривавих попередників, підносять до ранги героїства їх страшні преступства, визнають ідеологію і практику інтегрального націоналізму, творят штурмові відділи і рвуться до влади", - пишуть в своїм заклику українські послы, пригадуючи преступність ОУН-УПА, котри узурпували собі право виступати в імени "українського народу", а мають на своїй совісті "сотні тисяч вимордованого населення горожанського ріжних країв, в тому также Українців".

Група парламентаристів українських пригадує, же "лем на Волині і в Галичині тоти формації в бестияльській спосіб замордували штонайменше 100 тисяч цивільного населення за то, што были Поляками". Закидають также формаціям українських націоналістів, же брали участь в зброднях фашистського режиму окупаційного і в "кривавом здушеню антифашистських народів Білоруси, Польщи, Словакії і Югославії". Рівнож по скінченю Другой Світової війни "українськи націоналістичні банди роками тероризували цивільне населення, розсіваючи кров і смерть". В переконаню підписавших апель "діяльність уряду змілітаризованих формацій того руху підпадає під поняття преступних організацій в понятю Меженародного Трибуналу в Нюрнбергу".

МОЯ КОРОСТЕНКА

Лемківське село Коростенка, што на північ од Кросна веце знане як село, де народився наш поет і маляр Іван Русенко, а я знала од своєї бабусі Евы, з яком в дитинстві провадилизме дни і вечеры. І каждый раз оповідала про Коростенку, а на очах были слезы. "Та чом так бануєте за том Коростенком? Хиба Вам ту зле?" - кажу. "Ой, Ірусю, як бы ты увидіва тоту красоту гір і полонин, то бы тіж заплакала. Не е на світі такого шумного краю, як наша Лемковина і такого крас села як наша Коростенка. То земля наших предків - моя і твоєї мами. Там небо синє-синє, сонце яснє, а в ночы мівсяц понад хижы плине, ліс вічно шумит, в потічках кришталева вода, а квітя на полонинах неопикуемої красоти. По середині села трибанна мурована церков св. Арх. Михаїла - найгарнійша на цілу околицю, а люде - добры, старанны, зичливы, то направду, Ірусю, наш Лемківський рай.

Хоц жили ми бідно, але весело. В зимову пору на вечірках пряли лен, співали і таке дашто смішне собі оповідали. Барз шумні проходив кермеш на Михаїла, барз священників і людей з довколичных сел прибували на урочистість. Барз величаво святкували Велию, Йордан, Великдень або Русаля, наши мелодийны пісні були все з нами, так што душа раділа і хотілося жити. Як пришва проклята война, то зачався біда. Німаки брали континенти, а молодеж гнали на роботи в Германию.

Скінчилася война і люди зраділи, але не надовго. Зачався агітація на виїзд до Совітського Союзу, а по ночах грасували бандяки, рабували і навет убивали невинних людей, а власти лем понагляли до виїзду. Не було іншой рады, треба було з болем в серци лишати рідний поріг, газдівку, придбану поколіннями, і виїжджати. То і так наше щесця, же зми приїхали на Україну, бо тих, што зостали в 1947 р. вивезли на заходны понімецькы землі для асиміляції.

І так, моя Ірусю, як лем спомну Коростенку, то слезы самы текут. Так бым хотіла поїхати до Коростенки, посидіти на ріднім порозі, помолитися в нашой церкві і на гробах предків. Але я юж стара і надії мало, то кедь ти вироснеш, Ірусю, то поїдь до Коростенка, помолися на цмонтирі, повож букетик квітів на запушених могилах, абы знали, же ми їх памятаме".

Рочки минали, бабці не стало, я пішла до школи, а пак до Університету і по закінченю - на роботу. Однак, все частійше приходива на мисель розповідь бабці про Коростенку і тяга поїхати набрала сили.

В 1995 році я перший раз поїхала на Лемковину до Зиндранови на Русаля, яке справило на мене велике враження. Красота гір і лісів, церковці, Музей в Зиндранові, концерти, зустріча з Лемками з ріжних не лем сторін, але і країн запали мі в душу, підняли дух, але тим разом до Коростенки не змогла поїхати. Аж в 1996 році колизме зас поїхали на Русаля до Зиндранови, моя мрія збулась і заповіт бабці я виконала.

В суботу раненько ідеме мікроавтобусом през Кросно, Одрикон, Хітчину, з лівої сторони минаме наше село Чорнорікы, видно муровану церкву, а хиж мало, далі кусцок по Ванівці, але лем лісом. Дорога добра през ліс, а серце сильніше б'ється. Отчувам, же то юж близко. Минавме ліс і пред нами величаво трибанна церква, точно така як оповідала бабця. Озерам ся доокола і очам не вірю, же я в Коростенці. То направду чудо край, крас село. Але мі треба найти хижу де даколи жили ту Газдайки, де народжена моя мама. Дідусь на мотоцикли зауважив, же ми приїзжы і звідуєся, што нам треба. А кедь почув, же глядам хижы, де жили Газдайки, - "Знаю", - рече, - "бо жию ту давно". І везе мя на мотоцикли, хой ити було лем парусот метрів.

І вот хижа, же жила бабуся, народилася моя мама. Витяюся з молодим газдом і газдиньою з дитином на руках. А кедь узнали, же то хижа мойой родини, зраділи, про все розповіли, запросили на гостину, запропонували залишитися на кільо лем хочу і почувати себе, як вдома. Барз мі приемні було встрінуги ту добрих, щиросердечних Поляків і обінятися думками та почувати себе як серед рідних. Походили по саду, гладилим кожде дерево і одчувалам, же природа тіж радіє з нашой зустрічі: слеза радости потекла по моім лицю. Була гарна погода, тепле сонце і легенький вітерець отворювали незабутну атмосферу. Але час вертати в Зиндранову на відкриття Русаля.

Гостей витав газда Фестивалю і директор Музею Федір Гоч. З теплими словами признаня виступали гості з

(Продовження на ст.2)

(Продовження з ст.1)

України, Словакиї, Канади, Америки, от польських властей, жидівських і циганських організацій, а потім - концерти і забави до рана. Жаль було лишати Зиндранову, а мені і Коростенку, відчуваю гени наших предків, бо ту моя земля, ту мое небо, ту мое коріння, ту чудо-край - моя Лемковина.

Ірина ЧЕРТИК.

Львів, лютий 1997 р.

ПРО ЖИДІВСКУ ОСЕЛЮ В ЕРУСАЛІМІ

НЬЮ-ЙОРК (РАР). - "Рада Безпеки ООН юж в пятницю, 7-го марта, печне вступні консультації в справі израїльських урядових плянів будови жидівской оселі Наг Нота в арабській, східной части Ерусалиму", - подали в четвер нью-йоркскі жерела. Консультації будут становити відповідь на виступи арабских держав, котри в четвер зажадали од Ради ухвалення резолюції: што забороняла би Израїлю будови спірной оселі в окупованій части міста. Израїльмки пляни были офіційально вчаснійше скритиковани секретаром генеральним ООН Кофі Аннаном. Як твердят арабски круги в ООН, формальной дебати Ради в справі поселеня жидівского не належит сподіватися скорше як в половині тижня після 2-го марта.

Справа оселі Наг Нота, котрого будова мае початися в протягу найблизших двох тижнів, напевно буде мати вплив на атмосферу заплянованой на неділю візити провідника Палестинців Ясира Арафата в Вашингтоні. Арафат сподіваний ест у вівторок также в ООН в Нью-Йорку.

ЗМЕНШУЄСЯ СМЕРТЕЛЬНІСТЬ ХОРИХ НА AIDS

АТЛАНТА (РАР). - Американский Осередок Контролі і Запобіганя Хоробам (CDC) подал, же перший раз число смертей в США по причині хороби AIDS начала зменшуватися і в першой половині 1996 р. понизилася о 13 процент, бо особи, заражени том хоробом живут довше. Після даних CDC, пониженя числа смертей ест результатом лучшего лікуваня і спадку ширеня епідеміи AIDS. Число осіб, у котрих стверджено AIDS, була в 1995 р. лем о 2 процент більша як в 1994 р.

Президент Клинтон принял з задоволеньом тоти дани і окреслил их яко дальший доказ, же страшна епідемія начинае уступати завдячуючи великим публичним накладам на запобіганя і лікуваня AIDS.

WASHINGTON TIMES ПРОТИ ПОШИРЮВАНЯ НАТО

ВАШИНГТОН (РАР). - Постоянный коментар войскових проблем денника "Вашингтон Таймс" виступил на його сторінках проти прийнято до НАТО нових крайов. На думку емеритованого полковника Гарри Summers, НАТО сповнило юж свою місію, а Сполучених Штатов не стати на поширеня гарантій безпеки на Середно-Східну Европу. Автор пригадуе, же численність збройних сил США находится на найнизшом уровні від часів Кореанской війни і пише: "Сполучени Штати не барз могут собі позволить на утриманя своїх войск в числі 127 тисяч в Заходной Европі, а што доперва на розтягненя гарантій безпеки на Східну Европу". Твердит также, же поширеня Атлантійского Союзу, "котрий дотепер утримував мир", розпалит в Росії націоналізм, а через то зашкодит миру на світі.

О Л Е М К А Х

(З ПОЛЬСКОЙ ГАЗЕТИ)

Од Редакції: Коментар в наступном номері "КР"

Prawo doktoryzowania Instytut Historii zielonogórskiej WSP otrzymał trzy lata temu. Wczoraj odbyła się pierwsza obrona pracy doktorskiej. Jak powiedziała „Gazecie” dr Bogumiła Burda, wicedyrektor Instytutu - zostały już otwarte kolejne trzy przewody doktorskie.

Historyczna obrona

Pierwszym doktorem nauk historycznych z WSP został Stefan Dudra.

Na wczorajszą obronę pracy pod tytułem „Ludność lemkowska na środkowym Nadodrzu w latach 1947 - 1990” przyszedł wielu przedstawicieli, którzy z uwagą wysłuchali wystąpienia Stefana Dudry, jak i trzech recenzentów. A byli nimi: prof. Andrzej Kwilecki z UAM w Poznaniu, prof. Bronisław Pasierb i dr hab. Czesław Osękowski z WSP. Obronę przewodniczył prof. Tadeusz Malinowski z WSP. Komisja jednoznacznie postanowiła wystąpić do Rady Wydziału o nadanie stopnia doktora Stefanowi Dudrze, co też ta uczyniła. Promotorem pracy doktorskiej St. Dudry był prof. Hieronim Szczegółka, obecny rektor WSP.

Pierwsza obroniona praca doktorska w Instytucie Historii WSP dotyczyła blisko 12 tys. deportowanych Lemków do powiatów: Nowa Sól, Głogów, Szprotawa, Strzelce Krajeńskie. Autor zapoznał się z liczną literaturą, dokumentami zgromadzonymi w archiwach, a także

przewodził badania, którymi objął 160 osób.

Stefan Dudra urodził się w 1964 roku w Szprotawie, szkołę podstawową ukończył w Przemkowie, liceum samochodowe w Głogowie, a studia historyczne w Zielonogórskiej WSP. Obecnie uczy w Zespole Szkół Zawodowych w Głogowie. Recenzenci podkreślali więc podwójny wysiłek osoby, która przeciętnymi badaniami nie zajmuje się zawodowo, ale w tzw. czasie wolnym. Praca najprawdopodobniej zostanie wydana, ale na tym nie koniec. Autor powiedział wczoraj, że „nie postawił jeszcze kropek nad i”

Prof. Kwileckiego interesowało także, czy aktualne jest powiedzenie „Warszawa, Kraków - stolica Polaków, Szprotawa, Przemków - stolica Lemków”. Na co Stefan Dudra odpowiedział: Szprotawa dziś straciła, Przemków nadal pozostaje stolicą.

Prawo doktoryzowania otrzymał również Wydział Pedagogiczny WSP, który pierwszą obronę pracy doktorskiej także ma już za sobą (kall)

Dziękuję i Rada Wydziału Humanistycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze
zawiadamiają, że 19 listopada 1996 r. o godz. 10.00 w Instytucie Historii, Zielona Góra, al. Wojska Polskiego 69, sala 119, odbędzie się publiczna obrona i rozprawy doktorskiej mgra Stefana Dudry. Temat rozprawy:

„Lemkowie na Środkowym Nadodrzu w latach 1947-1990”

Promotor: Prof. zw. dr hab. Hieronim Szczegółka.
Recenzenci:
Prof. dr hab. Andrzej Kwilecki Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Prof. zw. dr hab. Bronisław Pasierb Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. T. Kotarbińskiego w Zielonej Górze
Dr hab. Czesław Osękowski Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. T. Kotarbińskiego w Zielonej Górze
Egzemplarz rozprawy doktorskiej znajduje się do wglądu w czytelni Biblioteki Głównej w Zielonej Górze przy al. Wojska Polskiego 69.

ЛЕМКОВСКИ ПРИПОВІДКИ

1. Не каждую правду повідаме жені.
2. Муж - голова, а жена - душа.
3. Зла жена звуку мужа з розума.
4. Як гус без воды - так хлоп без жены.
5. Муж і жена - то вода і мука: даст ся змішати, а розлучити пропало.
6. З добром женом біда наполовину, а радость дубельтова.
7. Вдовец дітам не отец, бо сам сирота.
8. Приймеш зтя в дом, сам заберай ся вон.
9. Дітя хоц криве, а все матери і отцу миле.
10. Дітям треба дати, але собі кус на дорогу лишити.
11. Легко воду скаламутити, але долго треба ждати, покаль ся счистит.
12. Не глядай правды у другого, я к ей сам не маш.
13. Оден гріг цілу душу спаскудит.
14. Жена на гушлі, як пограш, то на клинок не повісиш.

ГЛУПЫЙ ГРИЦ (Народна сказка)

Пошол Гриц в ліс по дрова. Вышол на дерево, сіл на сук и почал рубати.
Иде цыган, тай кричит му:
— Смот, хлопе, упадеш!
— Ніт, не упаду.
— Одошол цыган, а Гриц дорубал сук и упал.
“Но видите, — подумал он, — цыган всьо знае. Догоню я го и звідам, як мойой сестрі имено”.
Догнал он цыгана и гварит:
— Повіч мі, цыгане, як мойой сестрі Марті имено?
— Та Марта...
Зачудувался Гриц.
— А повіч, кельо я мам братов?
— А якы они великы? — звідуе цыган.
— Михал скоро женится, а Фецко в тоту зиму до школы почал ходити, а Ванцьо ище в колыскі лежить.
— Та у тебе три браты.
Ище веце зачудувался Гриц.
— Та ци ты не чаровник, цыгане, што вшитко знаш?
Засміялся цыган:
— Правда, што чаровник, — и пошол дальше.

ЖЕРТВУЙТЕ НА ПРЕС-ФОНД "КАРПАТСКОЙ РУСИ" ЩЕДРО!

Микола Леонтьович УСТИЯНОВИЧ

В Е Р Ш И

ДО «ЗОРИ ГАЛИЦЬКОЇ»

Від керниць Сяну до берегів Дону,
На землі красній, багатій, широкій,
Де Дністр, красуясь з Даниїла трону¹,
Тихо, велично снує нурт глибокий,
Де сині води Дніпра-Славутиці
Честь Ярославлю² гримлять порогами,
Там живе нарід всеславной столиці³,
Нарід, що древле тряс підвалинами
Царогорода⁴, що грудьми своїми
Розбивав кріпко тучу татарина,
Спасав Європу від вражого сина
Кервою серця — сини дорогими.

Прикован твердо гіркими судьбами
Ланцем залізним до чорної неволі
І на хрест вбитий вражими руками⁵.
Не знав той нарід свобіднійшої долі
Над плач самотній безсонними ночі,
Над святою віри надію на гробі;
А здертий злобно з цвіту на подобі,
Ударен тяжко сліпотою в очі,
Як Уголіно⁶ в гадючій темниці,
Голодом душі і мором серденька,
Загибав сумно на власній землиці,
Мов биль без роси гине зелененька.

Но честь молодцям славной Віндобони
Честь ракузанів⁸ високої державі!
Пирсли заліза, розверлись опони,
А на галицькій землиці тоскавій,
На овій Русі святої частині
Загримів голос в небесній годині,
Пам'ятний голос вічового дзвона⁹,
І блисла радість в наші оболоня,
*Славний цар, Борець Ростиславів трона*¹⁰,
Крепкими сили здвигнувся спросоня,
А над Львіградом, як путник з-за моря,
Возникла З о р я, блаженная З о р я.

Незнаний гостю на руській землиці!
Звістунко мила райського зараня!
Дитино неба, сонця красавице,
Цвітко надії, первістко світання,
Гадочок щасних зринеце дівича,
Витай же, зіздо, на землі Галича!
Витай на нивах, де каждая скиба
Кривдами зрита, кервою зброшена,
Гіркими сльози зіллята, сплавлена,
Де чорна доля, сумная загиба
Сумраком гробу душу привалила!
Витай нам гостю,

витай, З о р е м и л а!

Ти-сь — перше серця надійное тливо,
Перше слово з гробової могили,
Перше братнього союзу огниво,
Перше зерно свідущества сили,
І перша цвітка до віночка чести,
І перша струна піснь щастя завести.
На твоім личку, як в роси перлині,
Блистає ясна благодатність світу,
По лучах твоїх на слов'ян картині
Новая буква святого завіту
Для руської життя по літах неволі
Черткуєсь злотом свободи і долі.

Здраствуй же, мила, межі сиротяті,
Де праведное чотирма століти
Мачуха злая красному дитяті
Яросним серцем завистіла зрїти!
І срібну косу лісами, горами
Понад руськими розплети водами,
Нехай засвітить, як красное сонце,
В кожду хатинку, в кождое віконце,
Розіб'є хмари, розжене тумани,

Огріє груди і в серденько гляне,
А би ожила руськая дитина,
А би зацвіла руськая
р о д и н а!

Засвіти, зіздко, народові тому
Блаженним світлом днинки воскресеня
Від стін Галича до степів залому,
Крізь пільму темну душного забвеня,
Крізь муть сліз гірких і печалій хмари,
Крізь сум розпуки і нещастя зойки,

Крізь твердь неволі і чувствій пустари,
Крізь вдовиць тоску, горе сиротоньки:
Де тільки зв'яло руськое личенько,
Де стоїть тільки руськая хатина,
Та де боліє руськое серденько,
Та де нуждує руськая дитина.

Всягде, о всягде розсвіти лучами
Народной життя щастя і свободу,
Загляни ясно лісами, горами
До кождої річки, до кождого броду.
А п'ясть молодця в шабельку задзвонить,
В білії руки заплеще дівича,
Старець сивенький слізку долі зронить,
Роз'яснить око журлива вдовиця;
А вколо сонця дитятко малое
Зачне при піснях о Дніпрі, Полтаві¹¹,
Як соколятко в гнізді молодое,
Снити о щастю і козацькій славі.

ВЕРХОВИНЕЦЬ

Верховино, світку ти наш!
Гей, як у тебе так мило!
Як ігри вод, плине ту час,
Свобідно, шумно, весело.

З верха на верх, а з бору в бір
З легкою в серці думкою,
В чересі кріс, в руках топір,
Буяє легінь тобою.

Ей що ми там Поділя край!
Нам полонина Поділя,
А бори — степ, ялиця — май,
А звіра голос — весіля!

Не вабить нас баришів лєсть,
Коби лиш порох та цівка,
У бога світ, у людей честь,
Та овець турма, сопівка.

Та коби пирс хребет із вод¹
І медвідь шибнув лісами,
Зав'яв юг², заграв Бєсکید,
Черемош гукнув скалами:

То ми то час, то ми то піснь,
Молодче, ну же в розтвори!
Овечці сплав з кучерей пліснь
І далі, далі на гори!

Літом цілим, би ніч, би день,
Хлопці гуляють там наші;
Свобідна там вода, огонь,
Довольно ліса і паші.

Там пан не клав ланцюгом меж,
Ворог не станув стопою;
Буйная там землі одеж,
Плекана пісней росюю.

Там то бринить тромбети звук,
Щебече любо сопівка;
А як звіря завие гук,
В челюсті плоне му цівка.

ЖЕБРАК

Господи боже! Що жебрак має
На тій широкій, багатій землиці?
Ні му весноньки надія світає,
Ні колос літом в золотій пшениці;
Ні єму свята, ні єму неділі,
Ні великодня, ні рождєства в ділі.
Триста шістдесят ночей гірких, темних,
Журних, голодних має в кождім року,
І тисячі ран болящих, нужденних,
І слізок тільки в заумерлім оку.
А днинки ясної — ніколи, ніколи!
То єго частка, то єго держава,
То ціле жниво єго щастя, долі!

Но богу хвала, богу честь і слава!
Колись тихонько схилишся добою,
Трупє животний, до німої ями.
О, тогди ж в серці не спудить покою
Ні блідий голод, ні дворак у брами,

Ані собака; а коли світами
Затрубить ангел¹ з високого неба,
Встанеш багатий, як цар над царями,
Жебрати більше не буде ти треба.

ВІСТКА З ЧУЖИНИ

Земле нещасна! Де суть твої діти?
Чи джума стяла? Чи їх люті пожерла?
Чи страшна повідь край моря заверла?..
Де сини твої? Де суть твої цвіти?

Летів орел з чужиноньки
Та й став повідати
За керваві долиноньки,
За спалені хати;

Та за кості біленькії,
Випрані дощами,
За могили високії,
Сипані руками;

Та за думи сумненькії,
Вержені в облоки,
Та за жалі гіренькії,
Сльозаві потоки.

Та за шаблі шербавії,
Поломану зброю,
Та за душі блукавії
Без миру, покою.

Летів орел воздухами,
Став розповідати;
Зашумів Дністр берегами
Та й яв ся питати:

«А чий ж то кровці плили
Тими долинами?
Та чий ж то кості мили
Вітроньки дощами?»

«Ой плила там кровця тепла
Не з єдного краю,
Лиш найбільше зсіклась, скрепла
З-над Дністра, Дунаю.

Бо там серце, мов сталь в гарті,
За боязнь не знає;
Як на учті, як при кварти,
З ворогом гуляє».

(Продовження на ст.4)

(Продовження з ст.3)

«А чиї ж то руки звели
Могили широкі?
Та чиї то сльози сплили
В потоки глибокі?»

«Не една там жменя верла
На очі землиці,
І не една щира перла
Упала з зріниці.

Але сльози тогди в світі
Линули, мов ріки,
Як Дністра, Дунаю діти
Прощались навіки.

Єдна мати їх плекала,
Єдна судьба біла,
Єдна любов їх в'язала,
Єдна смерть злучила».

«А чиї ж то щербавії
Шабельки та зброя?
Чому душі блукавії
Шукають покоя?»

«Не з одного там Дунаю
Поламана зброя,
Лиш душечки з Дністра краю
Шукають покоя.

Бо там хлопці, там молодці
За свободу впали,
А дівчата, чорнобровці,
Дома полишали.

Плаче дівча, плаче мати,
З жалю не втихає,
Що й свободи не видати
Й милий не вертає».

ВЗРІСТ

«Нащо ти ся, доню, твориш
Та на Івасенька?
Таж він тебе з тяжка возьме,
Бо-сь му ще маленька».

«За взріст ви ся не журіте,
Золота мамейко,
Таже я ж му сього року
Вгнала по серденько.

А як ся лиш трошки випну
І на пальцях стану,
То легонько аж до личка
По цмочок дістану».

ЗВІСТКА

«А що тото, моя доню, що тото,
Що ти личко червоное ось тото?»
«Любого-м ся,— чи ж не сором? — встидала,
Зобачив мя, що-м прядучи дрімала —
Тому ж тото, моя мамо, тому то».

«А що ж то є, моя доню, що то є,
Що ти ся не зчервоніли обоє?»
«А чей же ми не поглянув на обі...
Вергли-смо лиш одним очком по собі —
Тото ж то є, моя мамко, тото є».

КРАСЯ!

Витай, дівце, витай, сонця доню,
На мрачнім нашім сльозавім підсоню!
Тебе бог вислав в оній добі щасній,
Як старий Ной в радості прекрасній

Наново землю поцілував мило,
Бо ся з ней неба проклятво вступило.

Звістунко райська і світла, і плоду!
В твоім я личку правдиву свободу
Світонька бачу і враз величаю
Син правий Русі по галичім краю.

Твое-то личко, як ангел звіту
Христових вісім блаженностей світу,
Вісьмома барви на світ розливає
І радощами серця наповняє.

Як в сині правди спасеніє мира
І житя щасте, і правая віра,
Так твій істочник ясне неба сонце,
В твоїй появі земних дітей доля,
І світ, і краса, і роса подоля
Яліють разом в кождое віконце.

В твоім-то личку надобно спізнати,
Як гадок много і свобода має,
А всі красаві, а всім єдна мати,
Любов святая, житя ужицає.

В твоїх-то барвах осьмогласній згоді
Сієє любо правдивой свободи
Розличних бажань благодарна згода,
Як небес тихих личенько погоди.

І як свобода з розсвітом зоріє
І назад в розсвіт в'яже свої цвіти,
Так твоя барва з лучей красов мріє
І назад в лучу в'яже лучей діти.

Прекрасний вінче небесного цвіту!
Тебе бог вислав в знак свого звіту
На світ гіренький, що землиця тая
Вовік від клятьби небес свобідная.

Ми другой клятьби пам'ять пережили,
Клятьби, що братня рука на нас верла,
І судьбу давно до гробу зложили,
Що нас і з краси і з цвіту обдерла.

О будь нам, красю, і тут знаком долі,
Свободи личком, звітом на світі,
Що мир не верне до давньої неволі,
Давня неволя не верне навіки!

ТУГА

Шумить вітер долами,
Сухим листом іграє,
А над Дністра водами
Дитя цвіту шукає.

Шумить буря студена,
Гудить ворон і криче,
А на полі дитина
Глядить весни і плаче.

Ходить, сквапно питає,
В вінчик жовтий лист в'яже.
Як яр згигла? — Не знає.
Чи поверне? — Не скаже.

«Ой поверне, дитино,
Але довго чекати,
Ой поверне, калино,
Но ще тяжко нуждати.

Як ся сонце оберне,
Небо ярев затліє,
З юга леготь поверне,
Западовець огріє;

Бусьок сяде на хати,
Медвідь гавру розмече,
Пчїлка почне гуляти,
Соловій защебече.

І злопотить крильцями,
І заведе піснь маю,
І розів'є думками
Нове жите по гаю.

ПІСНЬ ОПРИШКІВ

Гей, братя опришки! Долейте горілки,
До ватри прикиньте ще дров;
Настрійте ми горло голоском сопілки,
А я вам співати готов.

Безпечні-смо, доки земля єсть зелена
І листям вкриваєся ліс;
По гущах і корчах, де сосна звалена,
В галузях не знайде нас біс.

Як птицям свиріпим, так в скалах нам ді
Спимо там спокійно до звїзд;
Як сумрак найде гет на люди, на звіри,
Ми з наших вилазимо гнізд.

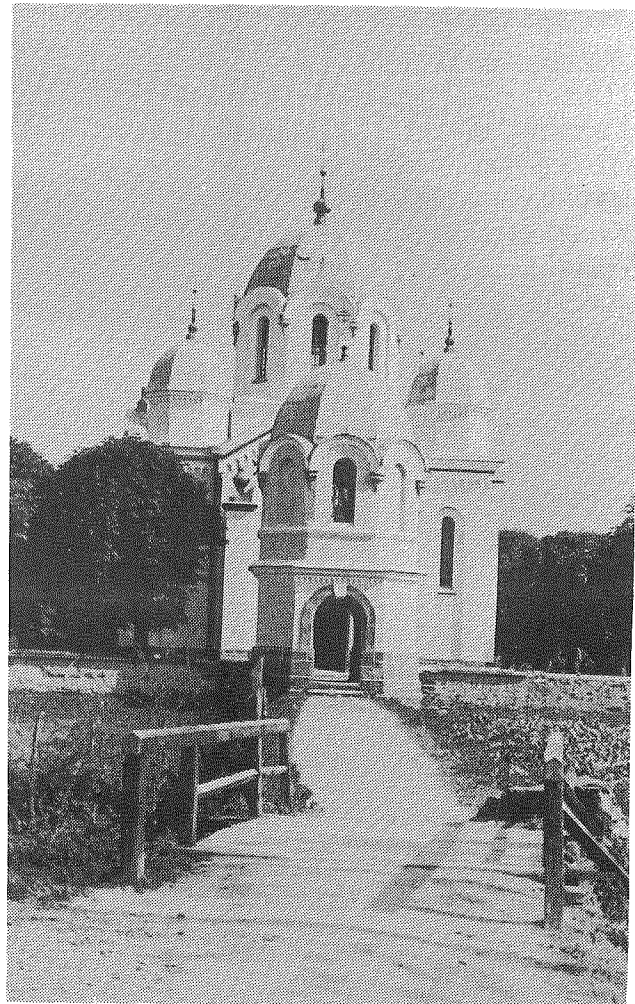
Барани з полонин дадуть нам печені,
Горілка на злую є страсть;
А грошей насиплють проїжджих кишені
Поцілуя гуцулка нам дасть.

Бакуну принесем з угорської граници,
Дігнати нас трудно конем;
Одежі дістанем з жидівської крамниці
І жида до дверей приб'єм!

Де гори і бори, яруги скалисті,
Для наших там кріпость і дім;
Не страшний нам мадьяр, як маєм що їс
Сльота нам не страшна і грім.

Веселімся, братя, ще докиля можем,
Недовго нам жити дадуть.
Як сніги нас зрадять, голови положим,
Не будем співати вже тут.

ЛЕМКОВИНА

Церков в Вороблику Королівском
замінена на костел в 1945 р.